

Luxor Theater Rotterdam

Advies: positief

- ▶ Geadviseerd subsidiebedrag: niet van toepassing, RCB-instelling
- ▶ Gevraagd subsidiebedrag: € 3.636.000,-

Samenvatting van de aanvraag

“Luxor wil zich onlosmakelijk verbinden met de Rotterdamse samenleving. We willen in onze theaters (inter)nationaal entertainment van hoge kwaliteit bereikbaar maken voor alle Rotterdammers en met ons publieke programma structureel investeren in de ontwikkeling, verbinding en het geluk van alle inwoners van de stad. Als grote Rotterdamse culturele instelling voelen wij daarin een belangrijke taak. Iedere samenwerkingspartner en iedere inwoner moet zich bij ons thuis kunnen voelen.

Van belevenis naar betekenis

Eind 2028 hebben wij ons duidelijk verder ontwikkeld van een voornamelijk presenterend theater naar een theater met óók een maatschappelijke rol. Hiervoor is een transitie nodig. Centraal daarin staat de omslag van belevenis naar betekenis. Dat vraagt anders denken over programmering én over de kennis en faciliteiten die we al hebben. We moeten naar buiten treden om mensen te leren kennen en uit te nodigen. Samenwerkingen aangaan met nieuwe makers, talenten en partijen om als theater relevant te blijven. En aan te sluiten bij wat er leeft in de stad. Om de transitie te realiseren geven we onze structuur anders vorm met twee pijlers: Luxor Theater en Luxor Linked, waarbij bij Luxor Theater de nadruk ligt op belevenis en bij Luxor Linked op betekenis.

Luxor Theater

Met Luxor Theater doen we waarin we al meer dan 100 jaar goed zijn en waarom we bekend staan. Het blijft de kern van onze theaterprogrammering. We werken volop samen met (inter)nationale en Rotterdamse partners en bieden talent, dat toe is aan een volgende stap, letterlijk een groter podium.

Luxor Linked

Met Luxor Linked geven we invulling aan onze maatschappelijke ambities. Deze pijler draagt de essentiële ontwikkeling van Luxor in zich. Alle activiteiten onder Luxor Linked passen in ons plan om in de toekomst het nieuwe Luxorgebouw volledig open te stellen voor makers en publiek én het gebouw te ontwikkelen tot een derde plek. Met Café Dox - de huiskamer op de Kop van Zuid - als het hart.

Luxor Linked biedt met Luxor Art Hub, MeeMaakPodium, (Stads)programmering en Café Dox ruimte en kansen voor samenwerken en co-creëren, talentontwikkeling, innoveren en experimenteren. Ruimte waar we makers faciliteren in de zakelijke en productionele ontwikkeling van hun carrière. Een laagdrempelige plek in de samenleving van Zuid waar bewoners, bezoekers en makers elkaar de hele dag kunnen ontmoeten. In deze

cultuurplanperiode tillen we deze initiatieven naar een hoger niveau.

Rijnhavengebied

De ontwikkeling van het Rijnhavengebied bemoeilijkt de komende jaren de toegang tot onze nieuwe huiskamer Café Dox. Met de Containertrap zetten we dit obstakel om in een kansrijke oplossing. Deze tijdelijke trap van zeecontainers aan de buitenkant van het nieuwe Luxor vormt letterlijk en figuurlijk een brug naar het gebouw en maakt de omslag zichtbaar die we als theater maken.

Luxor voor iedereen

Als Luxor willen we onze ambities waarmaken en daarvoor graag verantwoordelijkheid nemen. Dat kost tijd en geld, maar het is waarin wij geloven, waar wij voor gáán! Kortom: de komende vier jaar willen wij een nog relevantere plek worden voor een inclusieve samenleving – in onze directe omgeving én in Rotterdam als stad.”

Artistieke en inhoudelijke kwaliteit

De commissie beoordeelt de artistiek-inhoudelijke kwaliteit als goed. Luxor stelt zich nadrukkelijk in op een transitie. Met de plannen schetst de instelling vanuit een analyse van de huidige positie een mooi vergezicht. Luxor Theater heeft een heel goede reputatie opgebouwd met de kerntaak van de afgelopen 100 jaar: met groot vakmanschap een aantrekkelijke en passende programmering bieden voor – inmiddels – de twee grote accommodaties, met ruim voldoende zeggingskracht voor het publiek. Hiermee trekt Luxor ook publiek van buiten Rotterdam en speelt de instelling een actieve rol in het behoud van het (inter)nationale aanbod op deze schaal. Luxor is goed toegerust om in te spelen op het veranderende aanbod in dit deel van de sector: enerzijds lange speelreeksen van grootschalig werk, anderzijds kortere bespeling van kleiner gemonteerd en/of meer exclusief aanbod. Met meer titels en meer plaats voor verschillende makers krijgen veelzijdigheid en diversiteit een kans, wat bijdraagt aan de zeggingskracht van deze pijler.

Het voornemen is om Luxor meer in het middelpunt van de samenleving te positioneren en een rol te nemen in het productieklimaat van Rotterdam met de tweede pijler, Luxor Linked. Het doel is om een community op te bouwen en voor deze community gericht te (co-)produceren en programmeren. Een uitdagende ambitie, waarvoor het vakmanschap nog in ontwikkeling is. De voorgenomen activiteiten binnen Luxor Linked zijn talrijk en de commissie ontdekt er niet direct een artistieke lijn in. De instelling is zich ervan bewust dat deze transitie een andere expertise vergt. Deels is die al in huis, maar deels nog niet en hoe de aanvrager dit wil invullen wordt niet helemaal duidelijk. Wel heeft Luxor een aantal partners die hierin beter zijn ingevoerd. Als de voorgenomen samenwerking met hen gelijkwaardig van de grond komt, heeft de commissie er vertrouwen in dat Luxor goede stappen zal zetten wat betreft de zeggingskracht van deze pijler. “De transitie kunnen we niet in isolatie maken. Co-creëren en samenwerken is voorwaardelijk om artistiek gevoed te worden, relevant te blijven en om onze maatschappelijke ambities te kunnen waarmaken,” schrijft de instelling zelf treffend.

Met Luxor Theater is de aanvrager een oorspronkelijke speler in het culturele veld. Maar ook een met een exclusiever imago, gegeven de toegangsprijzen die de instelling voor het grotere werk moet vragen. De ombuiging van dat imago en een deels nieuwe invulling van de eigenheid van Luxor waar de instelling naar streeft, is volgens de commissie nodig om de beoogde partners en doelgroepen de stap naar Luxor Linked te helpen zetten.

Waarde voor de stad, de bewoner en de discipline

De commissie beoordeelt de waarde voor de stad, haar bewoners en de discipline als goed. Luxor heeft een grote diversiteit aan partners. Gezien de status van de organisatie en de plek in de sector en de stad, verwacht de commissie dit ook. Uit het beleidsplan is niet altijd te destilleren of de samenwerkingen wederkerig en duurzaam zijn. Onder de vele partners in de sector haakt een groot aantal aan op de nieuwe pijler Luxor Linked, zoals Spraakuhloos, NANOEK, Lloydscompany, ARK/Connor Schumacher, Club Haug en Arminius. Met IMPACT, Well Played, MDT Treasure, Cultuur concreet en Su Connect wordt samengewerkt op het vlak van laagdrempelig aanbod en community building.

In de programmering en als coproducent werkt Luxor met O. Festival, Rotterdam Circusstad, Peer Wittenbols en John Buijsman (i.s.m. Wilmink Theater Enschede), Toneelgroep Jan Vos en WAT WE DOEN. Vanuit Co-creatie werkt de instelling mee aan de hiphopmusical BOR van de Zuid Rotterdamse Skyline foundation (i.s.m. TheaterAlliantie, ontwikkelhuis en talenthub MusicalMakers). Extra positief is de aandacht voor talentontwikkeling in brede zin. De commissie is verheugd over de samenwerking met onderwijsinstellingen Albeda, Leernetwerk en Hospitality Innovation Campus om studenten van allerlei opleidingen binnen het mbo kansen te bieden om door te stromen en ervaring op te doen.

Luxor innoveert door zichzelf met de tweede pijler opnieuw uit te vinden. Het plan om meer dan alleen een van de grootst geprogrammeerde theaters te zijn, en maatschappelijk verbinding met de stad te maken is vernieuwend. Met initiatieven als Art Hub, creative lab en Café Dox maakt het huis plaats voor nieuwe, laagdrempelige activiteiten voor nieuwe publieksgroepen. Deze plekken worden geprogrammeerd met de stad en instellingen in Rotterdam. Ook inhoudelijk staat het hier te programmeren werk in het teken van ontwikkeling; de containertrap is een innovatieplatform, er is plaats voor kleinschalig werk en makers die werken met nieuwe technologie.

De zoektocht naar samenwerking hierin, het open staan voor de omgeving en de talentontwikkeling zijn nieuw voor Luxor. In de aanpak kiest het huis ervoor om uit te gaan van eigen kracht. Luxor biedt voornamelijk faciliteiten en zakelijke coaching en zoekt partners om de artistieke en productionele ontwikkeling op zich te nemen.

Diversiteit en inclusie worden zowel bij publiek als programmering uitgebreid benoemd. Luxor stelt vast dat het nog een lange weg te gaan heeft, maar wil daarvoor wel aan de slag. “Wij weten dat we een brede afspiegeling van de Rotterdamse samenleving

tot onze bezoekers mogen rekenen. We zijn ons er echter ook van bewust dat een deel van het publiek ons nog niet heeft kunnen vinden,” schrijft Luxor als inleiding op de publieksstrategie. De instelling heeft een grote ambitie om de doelgroep licht beter te bereiken en koppelt die aan concrete plannen. Met Cafe Dox, de containertrap, Luxor Art Hub en stadsprogrammering wil Luxor het publiek verbreden en laagdrempelige activiteiten en programmering bieden, waaronder een groot aandeel gratis activiteiten. De extra uren en middelen voor programmering, community building, branding en marketing scheppen de verwachting dat de aanvrager erin zal slagen deze groepen aan zich te binden. Luxor besteedt uitgebreid aandacht aan inclusie en heeft voor de 4 p’s duidelijke doelen gesteld met als leidraad ‘van belevenis naar betekenis’. In de programmering is er zeker al een slag gemaakt met onder meer een bredere representatie van makers en titels, aandacht voor de internationale bezoekers en Turks en Kaapverdiaans aanbod. Deze programmering zorgt deels ook al voor nieuw publiek. Binnen de organisatie is er veel aandacht voor het onderwerp, met trainingen en een plan van aanpak. Ook betreft de instelling externe partners, bijvoorbeeld om *unconscious bias* tegen te gaan. Luxor werkt aan de toegankelijkheid van het gebouw en de website.

Zakelijke kwaliteit

De commissie beoordeelt de zakelijke kwaliteit als goed. Ondanks tegenvallende bezoekersaantallen in 2022 in de nasleep van de coronacrisis, wist Luxor in 2022 een positief resultaat van ruim € 1.000.000,- te behalen. De vermogenspositie blijft een punt van zorg. Met een vrij besteedbaar eigen vermogen van € 457.000,- heeft de stichting beperkte middelen om tegenvallers op te vangen. De liquiditeit van de stichting is juist goed en met een goede onderbouwing is een ruime voorziening voor groot onderhoud opgenomen. Het valt de commissie op dat de organisatie van Luxor wel een zakelijk directeur kent, maar geen artistiek directeur. In het licht van het volume van de programmering en het nieuwe coproduceren zou dat wel wenselijk zijn. Wel is er twee fte voor stadsprogrammering beschikbaar en heeft de instelling een community builder aangesteld.

Luxor hanteert de cao Nederlandse Podia en voldoet aan de fair pay-vereisten. De Fair Practice Code wordt summier behandeld in het plan maar alle aspecten komen aan bod. De code wordt nageleefd. De Governance Code Cultuur wordt op alle punten nageleefd.

De financiële bedrijfsvoering is goed. Luxor verhoogt de marketinginspanningen en is een aparte afdeling voor werving van private middelen opgestart. De nagestreefde groei naar 377.000 bezoeken per jaar lijkt op basis van de plannen haalbaar. In de begroting wordt uitgegaan van een geleidelijke toename van de recettes en overige inkomsten per bezoeker. Deze aannames zijn realistisch te noemen, net als de nagestreefde groei van bijdragen uit private middelen. De stichting geeft aan in een overgangsfase te verkeren en vraagt extra subsidie aan om deze overgangperiode te financieren. Toch blijven de publieksinkomsten de belangrijkste pijler onder de financieringsmix van Luxor. De beheer- en activiteitenlasten zijn goed onderbouwd en realistisch ingeschat. De begroting is een overtuigende vertaling van de plannen.

De inkomsten van Luxor bestonden in 2022 hoofdzakelijk uit publieksinkomsten en subsidies. De stichting heeft overtuigende plannen om de publieksinkomsten te verbreden. Ook is er een aparte afdeling opgezet voor de werving van private middelen, waardoor de continuïteit en kwaliteit van de financieringsmix verder kan verbeteren. Luxor spant zich geloofwaardig in om cofinanciering te vinden. Door de realistische plannen en goede financieringsmix, geeft de begroting voldoende vertrouwen in een gezonde financiële bedrijfsvoering. Het belangrijkste punt van zorg voor de continuïteit is het beperkte vrij besteedbare eigen vermogen. Om met hoge recettes de situatie te stabiliseren is veel programmering nodig. Maar door het lage eigen vermogen kan Luxor minder risico nemen dan voorheen en kan de instelling nauwelijks initiatiefnemer voor producties zijn. De onderhandelingspositie ten opzichte van producenten is hierdoor ook minder goed; Luxor kan een kleiner eigen partagedeel bedingen waarmee het verdienvermogen afneemt.